

Hof van beroep Gent, arrest van 11 mei 2017

Gerechtelijke vereffening-verdeling nalatenschap – Uitonverdeeldheidtreiding – Nalatenschap opengevallen in Griekenland – Internationale bevoegdheid – Artikel 77, 2° WIPR – Belgische rechtbanken bevoegd voor in België gelegen onroerende goederen – Toepasselijk recht – Artikel 78, § 2, eerste lid WIPR – Recht van de Staat waar het onroerend goed gelegen is – Artikel 80, § 1, 7° en 10° WIPR – Uitzonderingsclausule – Artikel 19, § 1 WIPR

Liquidation-partage judiciaire d'une succession – Action en sortie d'indivision – Succession ouverte en Grèce – Compétence internationale – Article 77, 2° CODIP – Compétence des juridictions belges limitées aux biens immeubles situés en Belgique – Droit applicable – Article 78 § 2, al. 1 CODIP – Droit de l'Etat du lieu de situation des biens immeubles – Article 80 § 1, 7° et 10° CODIP – Clause d'exception – Article 19 § 1 CODIP

In de samengevoegde zaken

telkens van

1. **C.**
wonende te 9000 Gent, [...]
2. **M. E.**
wonende te 2800 Mechelen, [...]
3. **M. N.**
wonende te 9000 Gent, [...]
4. **M. A.**

wonende te 9000 Gent, [...]

appellanten

voor wie optreedt mr. Leyns Gerd, advocaat met kantoor te 9030 Gent, Brugsesteenweg 591

tegen

1. **M. S.**
wonende te 9830 Sint-Martens-Latem, [...]
2. **M. M.**
wonende te 9031 Drogen, [...]

geïntimeerden

voor wie optreedt mr. Brugman Axel, advocaat met kantoor te 9000 Gent, Sint-Denijslaan 397

wijst het hof het volgende arrest.

I. Relevante feitelijke en procedurele elementen

1. I. en A., beiden van Griekse nationaliteit, huwden onder het Griekse wettelijke stelsel tot scheiding van goederen.

Het echtpaar I.-A. heeft drie kinderen: M. S., M. M. en E. M.

2. Het echtpaar I.-A. schenkt aan hun jongste zoon E. M. (1) bij notariële akte [...] 1987 hun eigendom van een handelswoning te Gent aan de [...] en (2) bij notariële akte van [...] 2000 hun eigendom van een woning te Vorst aan de [...], en dit telkens bij vooruitmaking en buiten erfdeel met vrijstelling van inbreng.

3. I. overlijdt (naar verluidt) testamentloos te Griekenland op [...] 2005. Zijn laatst gekende woonplaats in België is te Gent aan de [...].

4. E. M. overlijdt op [...] 2008. Zijn langstlevende echtgenote C. en hun drie kinderen M. E., M. N. en M. A. zijn de wettelijke erfgenamen.

5. A. overlijdt (naar verluidt) testamentloos te Griekenland op [...] 2012.

II. Beroepen vonnissen

1.1 Bij dagvaarding van 29 juni 2011 beoogt M. S. de gerechtelijke vereffening-verdeling van (1) de huwelijksgemeenschap I.-A. en (2) de nalatenschap van I., met aanwijzing van notaris Alex De Wulf (met standplaats te Gent/Oostakker) als notaris-vereffenaar.

Hij beoogt de inkorting door (de rechtsopvolgers van) E. M. inzake voormelde aan E. M. geschonken onroerende goederen.

Volgens de erfgenamen van E. M. is de Belgische rechtbank onbevoegd om van deze vordering kennis te nemen.

1.2. Bij voorlopig uitvoerbaar vonnis van 17 april 2012 in de zaak met AR nummer [...] verklaart de 14de kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Gent zich zonder (internationale) rechtsmacht om als zodanig kennis te nemen van de vordering tot vereffening-verdeling van de nalatenschap van I. nu zijn nalatenschap (gelet op diens laatste woonplaats en gewone verblijfplaats in Griekenland) is opgevallen in Griekenland.

De vordering tot gerechtelijke vereffening-verdeling van de gewezen huwelijksgemeenschap , I.-A. is gelet op het toepasselijke Griekse wettelijke stelsel tot scheiding van goederen sowieso zonder voorwerp, aldus de rechtbank.

De rechtbank kan wel kennis nemen van de bedoelde vordering waar zij slaat op in België gelegen onroerende goederen afhangerende van een buitenlandse (Griekse) nalatenschap.

Zodoende verklaart de rechtbank de vordering ontvankelijk en deels gegrond.

De rechtbank beveelt de uitonverdeeldheidtredeing en de gerechtelijke vereffening-verdeling van de in België gelegen onroerende goederen van de nalatenschap van I. inzonderheid zijn aandeel in (1) een handelswoning te Gent aan de [...] en (2) een woning te Vorst aan de [...].

De rechtbank wijst daartoe (met akkoord van de partijen) notaris Ilse De Brauwere (met standplaats te Gent) aan als notaris-vereffenaar.

De rechtbank legt de kosten (van dagvaarding en rolstelling ten bedrage van 876,38 euro) ten laste van de boedel.

2.1. Bij verzoekschrift tot vrijwillige verschijning neergelegd op 1 juni 2015 wordt de vordering tot uitonverdeeldheidtrekking en gerechtelijke vereffening-verdeling van de in België gelegen onroerende goederen van de nalatenschap van A. en inzonderheid haar aandeel in (1) een handelswoning te Gent aan de [...] en (2) een woning te Vorst aan de [...], geïnitieerd.

2.2. Bij voorlopig uitvoerbaar vonnis van 15 december 2015 in de zaak met AR nummer [...] verklaart de 19de familiiekamer van de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, de vordering ontvankelijk en gegrond.

De rechtbank beveelt de uitonverdeeldheidtrekking en de gerechtelijke vereffening-verdeling van de in België gelegen onroerende goederen van de nalatenschap van A. inzonderheid haar aandeel in (1) een handelswoning te Gent aan de [...] en (2) een woning te Vorst aan de [...].

De rechtbank wijst daartoe (met akkoord van de partijen) notaris Ilse De Brauwere aan als notaris-vereffenaar.

De rechtbank legt de kosten (aan de zijde van M. S. en M. M. begroot op het rolrecht ten bedrage van 100,00 euro en een rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van 1.320,00 euro) ten laste van de boedel.

3. De partijen verklaren dat het vonnis van 17 april 2012 werd betekend op 17 november 2012 terwijl het vonnis van 15 december 2015 niet werd betekend.

III. Hogere beroepen

1. Bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van het hof op 16 december 2015 stellen C. en M. E., M. N. en M. A. hoger beroep in tegen het vonnis van 17 april 2012.

Dit is de zaak met nummer [...].

2. Bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van het hof op 3 maart 2016 stellen C. en M. E., M. N. en M. A. hoger beroep in tegen het vonnis van 15 december 2015.

Dit is de zaak met nummer [...].

3. Aangezien beide hogere beroepen respectievelijk zijn gericht tegen vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg te Gent tussen (uiteindelijk) dezelfde partijen en eenzelfde juridische discussie betreffen met betrekking tot dezelfde onroerende goederen, past het met het oog op een goede rechtsbedeling ze samen te voegen middels één arrest (art. 30 Ger.W.). Alle partijen verzoeken overigens om deze samenvoeging.

4. Met hun hoger beroepen beogen C. en M. E., M. N. en M. A. (telkens) dat het hof zich onbevoegd verklaart om over de oorspronkelijke vorderingen te oordelen, die minstens als ongegrond moeten worden afgewezen.

Zij beogen de veroordeling van M. S. en M. M. tot de gedingkosten van beide aanleggen.

5. M. S. en M. M. nemen conclusie tot afwijzing van de hogere beroepen als ontvankelijk doch ongegrond.

Zij beogen de integrale bevestiging van de beroepen vonnissen.

Zij willen de gedingkosten in hoger beroep ten laste van de massa doen leggen.

6. Het hof heeft de aanwezige partijen in hun middelen gehoord op de openbare terechtzitting van 27 april 2017 waarna het hof het debat heeft gesloten en de zaken in beraad genomen.

Het hof heeft de dossiers van de rechtspleging en de overgelegde stukken ingezien.

Het hof aanziet (telkens) (1) de conclusie van C. en M. E., M. N. en M. A. van 25 november 2016 en (2) de conclusie van M. S. en M. M. van 27 februari 2017 als alomvattende syntheseconclusies in de zin van artikel 748bis Ger.W., om ze aldus (met alle bijhorende stukken), met instemming van de partijen, in het debat te houden.

IV. Beoordeling

1. De tijdig en regelmatig ingestelde hogere beroepen zijn ontvankelijk (artt. 1051, 1056, sub 2° en 1057 Ger.W.).

De partijen voeren dienaangaande overigens geen discussie.

2. Ten gronde rijst centraal de vraag of de Belgische (appel)rechter in casu rechtsmacht heeft/bevoegd is om de (aparte) uitonverdeelheidtrekking en de gerechtelijke verdeling van de in België gelegen onroerende goederen die behoren tot de nalatenschappen van enerzijds I. en anderzijds A. inzonderheid hun respectieve aandelen in (1) een handelswoning te Gent aan de [...] en (2) een woning te Vorst aan de [...], te bevelen.

3. Dat de Belgische (appel)rechter (internationale) rechtsmacht ontbeert om als zodanig kennis te nemen van de vordering tot vereffening-verdeling van de nalatenschappen van enerzijds I. en anderzijds A. nu hun respectieve nalatenschappen (gelet op hun laatste woonplaats en gewone verblijfplaats in Griekenland) zijn opgevallen in Griekenland, staat niet (langer) ter discussie.

Dit is als zodanig ook geen voorwerp van enig hoger beroep. De door C. en M. E., M. N. en M. A. dienaangaande nog in hoger beroep aangebrachte argumenten zijn aldus overbodig.

4. Het staat evenmin ter discussie dat onderhavige vordering (ingesteld na 1 oktober 2004) in beginsel valt onder de bevoegdheidsregels van artikel 77 WIPR. Internationale verdragen zijn in casu niet aan de orde. Een aanduiding van de Belgische rechtbanken in de zin van artikel 6 WIPR is hier evenmin gebeurd.

5. Krachtens artikel 77, sub 2° WIPR zijn de Belgische rechtbanken bevoegd om kennis te nemen van een vordering betreffende erfopvolging, indien deze vordering goederen betreft die zich bij de instelling ervan in België bevonden.

Zodoende kan een Belgische rechtbank kennis nemen van een vordering slaande op in België gelegen onroerende goederen die afhangen van een buitenlandse nalatenschap. De toepassing van artikel 77, sub 2° WIPR onderstelt dat de goederen die rechtstreeks het voorwerp van de vordering uitmaken, in België gelegen zijn (M. Traest, Het wetboek Internationaal Privaatrecht becommentarieerd, Antwerpen, Intersentia, 2006, 398-399; M. Pertegas, "Art. 78 WIPR", Comm. Erf. 2006, 56-60).

Het staat buiten kijf dat M. S. en M. M. een vordering betreffende erfopvolging stellen en daarbij onroerende goederen viseren die zich in België bevinden en meer specifiek (1) een handelwoning te Gent aan de [...] en (2) een woning te Vorst aan de [...]. Zij beogen in het raam van de respectieve opengevallen nalatenschappen de inkorting door (de rechtsopvolgers van) E. M. met betrekking tot deze aan hem door het echtpaar I.-A. geschonken onroerende goederen. Dit strookt met de door C. en M. E., M. N. en M. A. (op p. 8 van hun conclusie) benadrukte passage in de rechtsleer van auteur P. Wautelet. Ook hier viseert de vordering rechtstreeks de bedoelde onroerende goederen. Overigens haalt deze auteur in de geciteerde passage exact het voorbeeld van 'de inkorting van een gift van in België gelegen onroerende goederen' aan (P. Wautelet, "Le nouveau régime des successions internationales", TBBR, 2005, 376).

Anders dan C. en M. E., M. N. en M. A. voorhouden, gaat het *in casu* niet om roerende goederen behorende tot een in het buitenland opengevallen nalatenschap, ook niet door de nadien tussengekomen verkoop van (overigens maar één van) de bedoelde onroerende goederen, zodat een onderzoek naar de 'Gleichlauf (het samenvallen van de bevoegdheid en de toepasselijke wet) in de hypothese van roerende goederen niet aan de orde is. Trouwens dé verkoopopbrengst is niet ontvangen door de erflaters I. en A. maar door E. M., die in België woonde en wiens erfopvolgers evenzeer allemaal in België wonen.

De door C. en M. E., M. N. en M. A. ingevolge de verkoop aangegeven link met roerende goederen van de erflaters/de nalatenschappen is dus hoe dan niet aan de orde.

Een afzonderlijke uitoverdeeldheidtrekking en gerechtelijke vereffening-verdeling met betrekking tot de bedoelde in België gelegen onroerende goederen kan worden bevolen. C. en M. E., M. N. en M. A. geven zelf aan dat geschonken goederen deel uitmaken van de eventuele fictieve massa van de nalatenschap(en). In die mate hangen de geviseerde onroerende goederen af van de bedoelde (buitenlandse) nalatenschappen.

Vergeefs focussen C. en M. E., M. N. en M. A. herhaaldelijk op de woordkeuze van de eerste rechter die de bedoelde woningen meermaals als onroerende elementen aanduidt. Het is duidelijk dat 'onroerende elementen' hier louter als synoniem voor 'onroerende goederen' fungeren derwijze dat geenszins sprake is van een 'verruimde' of 'uitgebreide' invulling van artikel 77, sub 2° WIPR noch van een juridische 'fictie'.

6. Artikel 78 WIPR vormt het algemene referentiekader inzake het toepasselijke recht op internationale nalatenschappen. De erfopvolging van onroerende goederen wordt ingevolge artikel 78 § 2, eerste lid WIPR beheerst door het recht van de Staat waar het onroerend goed is gelegen. De in België gelegen onroerende goederen vererven naar Belgisch recht.

7. De eerste rechter beslist terecht dat wat de in België gelegen onroerende goederen van de respectieve nalatenschappen betreft, zodoende een aparte massa moet worden gevormd, die vererft naar Belgisch recht (M. Traest, Het wetboek Internationaal Privaatrecht becommentarieerd, Antwerpen, Intersentia, 2006, 400-402; W. Pintens e.a., Familiaal vermogensrecht, Antwerpen, Intersentia, 2010, 40-41, nr. 68).

8. Dat in casu een herverwijzing (in de zin van de artt. 16 en 78, § 2, tweede lid WIPR) aan de orde zou zijn, beweert niemand (nog). Terecht oordeelde de eerste rechter dat het in casu toepasselijke Belgische recht en IPR (art. 78 WIPR) niet tot hervewijzing leidt

9. Het internationaal privaatrechtelijk gezien toepasselijke Belgische erfrecht behelst krachtens artikel 80, § 1, sub 7° en 10° WIPR: de aard en de omvang van de erfdelen en de uitwerking van giften met gebeurlijke inbreng en inkorting door de begiftigde (M. Pertegas, Het Wetboek Internationaal

Privaatrecht becommentarieerd, Antwerpen, Intersentia, 206, 413-415; W. Pintens e.a., Familiaal vermogensrecht, Antwerpen, Intersentia, 2010,41-42, nr. 69).

Verkeerdelijk houden C. en M. E., M. N. en M. A. voor dat de mogelijke inkorting ingevolge voormelde geschonken onroerende goederen volgens de Griekse wetgeving moet worden bekeken gelet op de in Griekenland opgevallen nalatenschappen. Zoals reeds gedeut, zullen de Belgische onroerende goederen als afzonderlijke massa moeten worden vererfd en dit volgens de Belgische wet.

Hoe de uiteindelijke verrekening/verdeling concreet zal gebeuren, is thans geen criterium om de bevoegdheid of het toepasselijke recht te bepalen.

10. Tot slot kan de uitzonderingsclausule van artikel 19, § 1 WIPR hier niet dienen.

Anders dan C. en M. E., M. N. en M. A. onderstellen, slaat deze bepaling niet op bevoegdheidsregels.

Evenmin kan deze bepaling in casu aan het toepasselijke recht tornen. Volgens deze bepaling is het door het WIPR aangewezen recht uitzonderlijk niet van toepassing wanneer uit het geheel van de omstandigheden kennelijk blijkt dat het geval slechts een zeer zwakke band heeft met de Staat waarvan het recht is aangewezen maar zeer nauw is verbonden met een andere Staat.

Dergelijke situatie is hier niet aan de orde. De bedoelde onroerende goederen liggen in België. De geveerde schenkingsakten werden voor een Belgische notaris verleden. Alle deelgenoten wonen in België. De erflaters hadden evenzeer nauwe banden met België. Destijds situeerde hun professioneel leven/hun leefwereld zich (mede) in België. Het geval heeft hier geenszins een zeer zwakke band met België, integendeel.

11. De hogere beroepen falen.

De beroepen vonnissen verdienen bevestiging.

[...]

**OP DEZE GRONDEN,
HET HOF,
RECHT DOENDE OP TEGENSpraak,**

met inachtneming van (de artt. 2 e.v. en inz.) artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

voegt de zaken met nummers [...] en [...] samen,

verklaart de hogere beroepen van C. en M. E., M. N. en M. A. ontvankelijk doch ongegrond,

bevestigt, gelet op de grenzen waarbinnen ze zijn beroepen, het vonnis van 17 april 2012 en het vonnis van 15 december 2015,

veroordeelt C. en M. E., M. N. en M. A. tot de gedingkosten in hoger beroep, enkel nuttig te begroten aan de zijde van M. S. en M. M. op een rechtsplegingsvergoeding ten bedrage van 1.440,00 euro.

Aldus gewezen door de elfde kamer van het hof van beroep te Gent, recht doende in burgerlijke zaken als familiekamer, samengesteld uit: Mevrouw V. De Clercq, raadsheer-wnd. voorzitter, en uitgesproken in openbare terechtzitting op elf mei tweeduizend zeventien, bijgestaan door mevrouw G. Huysman, griffier.